

Az Ujság

politikai, társadalmi, közgazdasági és irodalmi napilap

Hirdetést a nap bármely szá-
kában felvesz a kiadóhivatal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALONTA (NAGY-
SZALONTA), PIATA UNIRII (TOLDI-TÉR) 13. sz.

Szerkesztésért felelős:
G A Á L S Á N D O R

SEGITSÜNK MAGUNKON

Van nekünk magyaroknak egy igen jó közmondásunk: »Segits magadon s megsegít az Isten!« Olyan mélységes az értelme, hogy szinte nehéz felfogni.

Mindannyian tudjuk, ismerjük ezt a közmondást s valahogyan mégis idegen elemektől, idegen beavatkozástól várunk segítséget, mintha bárki is ezen a világon ellenérték nélkül hajlandó volna segíteni rajtunk.

Ahoz azonban, hogy az ember önmagán segítsen, a legszükségesebb az önuralom és a mentesség a káros befolyásoktól.

Sajnos, ez igen gyakran hiányzik. Láttuk ezt a legutóbbi napokban, amikor a világot megrázó pénzkrisis hullámai hozzánk is eljutottak.

Eszünket veszítve kapkodtunk, mindenáron menteni akartuk pénzünköt, de nem tudom mi elől, mert senki nem tudta megmondani, hogy honnan, merről és miféle veszedelem fenyeget.

A rendszeres emberi gondolkodás alapeleme az, hogy ha félek valamitől, hát felősmerni és elhárítani igyekszem azt, nem pedig fejvesztetten menekülni a — semmi elől.

Amikor a pénzügyi válság hulláma felkavarta a lakosságot egy — hála Istennek — kis részének nyugalma, kerestem a veszedelmet s nem találtam, mintahogy nem találom mostsem.

Azt a kellemetlen tudatot, hogy valamitől félnünk kell, önmagunk szereztük magunknak kapkodásunkkal, mert rohantunk betéteink után s természetesen nincs annyi pénz

talán három-négy államban sem forgalomban, amennyi elég lett volna Románia betéteseinek a kifizetésére.

A pénzügyi intézetnél semmi hiba nincs. Sem veszteség, sem károsodás nem érte, ezt mindenki tudja és senki sem állítja az ellenkezőjét. Azok, akik vezetnek és vezettek, — anyagilag önmaguk is garanciát képeznek.

Egy gróf Tisza Kálmán egy pillanatra sem hagyná a nevét ott, ha legkisebb szabálytalanság, vagy inkorektség történt volna. De egyike sem azoknak, akiknek ott szerepel a neve.

Ne szégyeljük beismerni, hogy bár nadrágban járó, intelligens, diplomás emberek vagyunk — egy némelyikünk áldozatul esett a tömeg szuggeszciónak s nem tudtuk lelkileg olyan magasban tartani magunkat, amire oly nagy szükség lett volna éppen most. Aztán ha nekünk nem volt erőnk tárgyilagosan gondolkodni, — ne csodálkozzunk azokon, akiknek nincs — mondjuk — egyetemi végzettségük.

Ma délután pedig értekezletre hívtak egybe bennünket. Ismét nem tudom miért?

Én csak egyet tudok: ha ott nekem szavam lenne, azt mondanám: Olyant kell tennünk, ami levezeti az izgalmat s ami visszaadja a közbizalmat. Ez pedig nem egyéb, mint maradjunk nyugodtan s éppen ezzel a nyugodtsággal mutassuk meg, hogy nem volt igazuk a kapkodóknak s igen rossz üzletet csináltak azok, akik kivették minden ok nélkül a betéteiket s ez-

zel elérték azt, hogy márol-holnapra — jól tessék megérteni — csak márol-holnapra kiürült a bank pénztára.

Harmadszor is megismétlem márol-holnapra. Mert, ha a bank olyan könnyörtelen lenne adósaival szemben, — mint amilyen a betétesekegy

elenyésző töredéke volt, bizony mondom, hogy koldusbotot vehetett volna a kezébe igen... igen sok szalontai, akik sajnos, többen vannak sokkal, mint azok, akiknek betétjük van.

Csak ésszel és nem erővel!

A PÉNZÜGYI POLITIKA HIREI

MAGYARORSZÁGON HELYREÁLLOTT A NYUGALOM — BUKARESTBE MOST ÉRKEZETT EL AZ IZGALOM HULLÁMA

A Nagyszalontai Takarékpénztár R. T. betéteseinek ma délután 5 órakor értekezletet, illetve megbeszélést tartanak a Redut nagytermében.

Magyarország felett már áthaladt a pénzügyi izgalom hulláma.

A Nemzeti Ujság ma reggeli száma megállapítja, hogy normális lett a bankélet, a bizalom újra megnyilvánul s a közönség nagyobb mértékben helyezi el pénzét, mint eddig.

Németország a kamatlábat

15 százalékról 10-re, a lombard kamatlábat 20 százalékról 15-re szállította le.

Dr Luther, a Nemzeti Bank kormányzója kijelentette, hogy a leszállításra az adott okot, hogy a pénz nem kívánatos nagymértékben özőnik a pénzügyi intézetek felé.

Bukarestbe most érkezett el a pénzügyi válság hulláma. A Berkovits Rank megbukott s ez óriási pánikot idézett elő, mert a betétesek megrohanták a bankokat.

Berkovits Éli és fia megszökött Bukarestből.

MEGEGYEZTEK A LONDONI ÉRTEKEZLETEN

Londonból jelentik: A Hoover-terv végrehajtásának módjait kidolgozó szakértői bizottság tegnap tartotta záróülését. A kiadott jelentés szerint minden pontban sikerült teljes megegyezést létrehozni.

Magyarországnak is egyévi moratóriumot adtak. A fizetési halasztás nem vonatkozik az alapoknak fizetendő hozzájárulásra.

Lakatos Gyula magyar országgyűlési képviselő kijelentése szerint, Magyarország mintegy 8 millió aranykorona fizetésére kapott halasztást, amelyeket a párisi egyezmény alapján kellett volna teljesítenie.

A megegyezés vonatkozik a Németország fizetési kötelezettségeire is.

Elveszett egy óceánrepülő Kétségbeesett segélykiáltás az óceán felett

Cramer, amerikai pilóta szombaton szállott fel gépével, hogy Jütland irányában Norvégiába repüljön.

Vasárnap 9. órára várták érkezését Koppenhágába s a repülőtérén nagy tömeg várta de Klemencz nem jött meg.

Később kiderült, hogy Klemencz Jütlandban kényszer leszállást végzett, de aztán tovább folytatta útját.

Legutóbb egy gőzhajó vett fel tőle rádiójelentést, amely szerint már Norvégia déli része felett repült, de azóta semmiféle jeladást nem adott.

A norvég tengerészeti hivatal jelenti, hogy vasárnap este segélykérő jeleket vett fel, amelyek kétségbeesett gyorsasággal érkeztek egymásután, de mindössze annyit lehetett megérteni belőlük, hogy: —Halló..... Norvégia—.

Norvégia felett vasárnap délután pusztító erősségű vihar vonult végig. Valószínűnek tartják, hogy a gép tengerre ereszkedett le s már három nap óta uszik elhagyatottan a vizen.

Cirkálóják, torpedó naszádok és repülőgépek kutatják a tengert de eddig minden eredmény nélkül.

Ugy látszik Cramer lett ez évben az első áldozata az óceán repülésnek.

Tengerész nap Szalontán

Szalonta város előljárósága, a helyőrséggel karöltve, f. hó 15. szombaton, népünnepélyvel egybekötött ünnepséget rendez a „tengerésznap”, tiszteletére a következő programmal d. e. 11 Te Deum az összes helybeli templomokban katonai és polgári hatóságok ki-küldöttjei jelentetében.

Te Deum után kokárdák eladása a felkért urhölgyek és urleányok közreműködésével.

D. u. 4 órai kezdettel a vasuti vendéglő kertjében népünnepély, táncval egybekötve 5 lei-es belépti díj mellett. Az estibálra belépti díj szintén 5 Lei. Népünnepélyen közre fog működni az Iparoskör dalárdája és műkedvelő gárdája valamint a helybeli ezred különféle torna gyakorlatokat bemutató külföldi műve.

Ugy a város vezetősége, mint a helyőrség parancsnoksága, ezúton is meghívja a város összlakosságát ezen népünnepélyre s egyben ismételtén kéri azon urhölgyeket és urleányokat akiket a kokárdák árusítására felkért, hogy mindnyájan járuljanak hozzá a kokárdák elárusításával az ünnepély erkölcsi és anyagi sikeréhez.

Nagy földrengés volt, valahol

Szétesett a budapesti meteorológiai intézet szeizmográfjának írószerkezete

Régen nem okozott olyan izgalmat földrengés jelző műszer, mint tegnapelőtt este Budapesten.

Ugyanis este 10 óra 26 perckor 5300 kilométer távolságból 17 percig tartó rendkívül erős földrengést jelzett, majd a szeizmográf

erős szerkezete szétesett.

Ugyancsak tegnapelőtt este jelzett nagyon erős földrengést a londoni csillagda, amely 4100 mérföldnyi távolban lett volna.

Ez a távolság Japánra felel meg. A földrengés helye vagy Afrika déli részén vagy az Atlanti óceán-

ban, vagy Északamerikában volt. Ezideig még nem érkezett semmiféle jelentés.

Annyit meg lehet állapítani, hogy az a rengés oly erős volt, amilyenre egy évszázad óta nem volt példa. Ha lakott helyen rengett a föld, úgy az rettenetes katasztrófával járt.

Uj élet küszöbén Harminc év alatt megváltozik az emberi élet

A tudomány nem ismer semmiféle határt, hanem terjed és szerte-hintí áldásait mindenütt, ahol az ember megvetette a lábát.

Csak egy Jókai, vagy Verne fantáziája látta meg azokat a levegőben suhanó repülőgépeket, amelyek ma óriási madárként szel-lik át a távolságok levegő óceán-ját, ma már nemcsak a földrészek között, hanem a föld körül is.

De mindennek van határa. Így a teljesítőképességnek ma határt szab az, hogy nem tudnak magukkal elegendő üzemanyagot vinni.

Legutóbb akkor láttuk ezt, amikor Endresz és Magyar a „Justice for Hungary”-in átrepültek az Atlanti Óceánt s Európa egy részét. Benzin hiány miatt le kellett szállaniok negyven kilométerrel a cél előtt.

Ugy látszik, ennek is vége van. Legalább is arra vall az az

AMERIKÁBÓL érkező híradás, amely szerint Tesla Miklós, az Amerikában élő magyar fizikus, felfedezte a korlátlan energia forrást, amely a fizika történetében teljesen új és nem függ össze egyikével sem azoknak a módszereknek, amelyekről a tudományos világ hasonló eredményeket várt.

Tesla Miklós nyilatkozott az

amerikai sajtó tudósítóinak s kijelentette, hogy kísérletei a gyakorlatban már teljesen igazolták a felfedezést.

Kijelentette, hogy olyan valamiről van szó, amit a tudomány még nem ismer.

Egy roppant egyszerű és szinte elpusztíthatatlan készülékről van szó, amelynek a működése bárhol, bármikor és bármennyi energiát ad.

TESLA MIKLÓS

neve nagyszerűen ismert a tudományos világban s számtalan felfedezés fűződik a nevéhez.

Ha a találmány tényleg létezik s nem az amerikai sajtó nyári ka-

csája, — akkor feltétlenül nagyobb jelentőségű, mint bármilyen egyéb a világon is, szinte korlátlan lehetőségek elé állítja az emberiséget, amely már gyötrődik és haldoklik a nehézségektől.

Akkor nem kellenek politikai tanok, óriási pénzösszegek, milliók életébe és testi épségébe kerülő háborúk, hanem önmagától fog átalakulni az emberi társadalom s jönni fog az emberiség aranykora, amelyben, el és ki fog veszni a fehér faj, — az a rendkívül magas kulturájú európai faj, amely annyi jót adott az emberiségnek, megkezdve a kőkorszak baltáitól — a rádióig, az ősi vajakolótól a modern sebészig s a gyógyulást hozó nyers fűtől — a szérumokig.

De az eljövendő fajnak már fogalma sem lesz arról a „primitív” eszközökről, mint a rádió, hajó, repülőgép, vonat, vagy sin Zeppelin, amelyiknek mi oly nagyon örülni tudunk ma!

A pótnagyvásár

Belényes községben folyó hó 20-án lesz megtartva. Mindenféle jószág felhajtható.

A zerindi nagyvásár szeptember 3-án lesz megtartva. Mindenféle jószág felhajtható.

Ujból harc volt Berlin utcáin

Berlinből jelentik: A Nostitz strassén tegnap nagyobb tömeg kommunista gyűlt egybe, akik felfejlődve, fel akartak vonulni az utcán.

A rendőrség gumibotokkal verte szét őket, miközben a kommunisták a rendőrökre lőttek. A rendőrség is fegyverét használta s igen sokan súlyosan megsebesültek.

Az egyik lakásban, amelyben házkutatást tartottak, igen nagy mennyiségű kommunista röpiratot találtak.

A rendet csak késő este sikerült helyre állítani.

Közszemlén a tanács-üles jegyzőkönyve

Salonta város helyhatósága tudatja, hogy a városi ideiglenes bizottság a 1931 augusztus 11-én megtartott gyűlés jegyzőkönyve elkészült és az 1931 augusztus 11-től számított 10 napi közszemlélre kitétetett a városháza főbejárata mellett lévő hirdetési táblára.

A jegyzőkönyv ezen idő alatt bárki által megtekinthető és az abban foglalt határozatok elleni esetleges felelőzések akár itt a városházán, akár pedig Oradea-n a vármegyeházán ugyan ezen idő alatt beadhatók, ez utóbbi esetben azonban a városháza is értesítendő.

Értesítés!

A mai naptól kezdve a Nagyszalontai Takarékpénztár R. T. valamint a Gazdasági Takarékpénztár R. T. betétkönyveire, a legolcsóbb árak mellett vásárolhat bármiféle ebédlő és hálószoba bútort.

Triznay Antal
asztalos.

Nem szabad halászejegy nélkül halászni

A rendőrség igen szigorú hangú rendeletet kapott a vármegye prefektusától, amelyben reámutatnak arra, hogy igen sokan horgásznak, vagy más módon halásznak anélkül, hogy halászati jeggyel rendelkeznének.

Utastotta a rendőrséget, hogy az engedély nélkül halászók ellen a legszigorúbban járjon el s kiméletlenül büntessen meg mindenkit, akit ilyenért feljelentenek vagy tettenérik.

A belügyminisztérium adja ki a fegyvertartási engedélyeket

A rendőrség értesítést kapott a prefektustól, amelyben közlik, hogy a jövőben a fegyvertartási engedélyeket a belügyminisztérium adja ki.

A minden szükséges ohmánnal felszerelt kérvényt a rendőrséghez kell beadni.

Kivételt csak a csőszök kapnak akik részére a jövőben is a prefektúra ad ki fegyverviselési engedélyt.

HEGEDÜS HIRLAPIRODA tíók kölcsönkönyvtárába előfizetni minden nap lehet a SZÉKELY könyv- és papírüzletben, Pajta Unirii (Toldi-tér) 13 sz.

Meggyilkolta feleségét és sógor-nőjét s aztán felakasztotta magát

Budapestről jelentik: Vég Lajos hajduszovátai földművest a folytonos verekedés miatt, elhagyta felesége és szüleihez ment haza Hajdusámsonba.

Vég Lajos utána ment s kérte, hogy térjen vissza hozzá. Az aszony megtagadta amire Vég kést rántott elő, átvágta teljesen a felesége nyakát, majd leszurta a segítségre siető Fekete Antalné s aztán elmenekült.

Az üldöző csendőrök a közeli erdőben holtan találtak Vég Lajosra, mert egy fára felakasztotta magát.

Mercur cipőszalon
készítményei eddig nem létező olcsó árban kapható
NAGY ISTVÁN
divatáruházában!

Aláírták a román-magyar kereskedelmi egyezményt

Bukarestből jelentik: A magyar-román kereskedelmi tárgyalások teljes eredményteljesen végeztek s a megegye-

zést tegnap aláírták.

Részleteket még nem hoztak nyilvánosságra.

Szeptemberben megy Lavall és Briand Berlinbe

Párisból jelentik: A német miniszterek látogatását viszonzni fogja a francia kormány. Véglegesen döntöttek, hogy

Lavall és Briand a Népszövetség szeptemberi ülészaka után mennek Berlinbe.

ÉRTESÍTÉS!

A mai naptól kezdve a Nagyszalontai Takarékpénztár R. T., valamint a Gazdasági Takarékpénztár R. T. betétkönyveire, a legolcsóbb árak mellett vásárolhat **SZENTMIKLÓSSY JÁNOS** áruházában.

Történelmi fejták Szalonta körül

— Értekezés —

3

Irta: HERMANN GÉZA

I. A határbeli községek története

4. Mezőgyarak

Egyházas község volt, neve a pápai tizedszedési jegyzékben említve van, lelkészsége a köleséri főesperességhez tartozott. 1332 évben lelkésze Márton, 1333-ban Miklós, 1336-ban János, akik pápai tizedben 4-5 garast fizetnek.

A község neve Gara, Carach, Garak majd Garmat-nak említették, minden előnév jelzése nélkül s bittokosai nemesek voltak. Ősi törzshelye a Patai, Pethe, Guthi, Gencsi s Komáromi családnak, kik itt kisebb-nagyobb részbirtokot birnak.

1474 évben Ali Ogla szendrői basa rabló török hadai a községet elpusztították s miután ez időtől kezdve határában csak szörványos szállások (diverticulis) voltak s mezőség volta miatt a Mező előnevet kapta s Mezőgyaraknak hivatott, így vetetett föl az 1552 évi portaösszeírásokba is.

Ez alkalommal két kapustelek találtatott benne: Baj Peteré és Földeáki Jánosé, ami azt mutatja, hogy az itteni nemesi birtokok pusztán állottak s örökös adás-vevés tárgyai: Legtöbbet a szalontaiak vettek meg s általuk a szalontai határ gyarapodott.

Az 1755 évben foganatosított nemesi összeírás szerint Főnagy István és János szalontai nemesek Mezőgyarakon részbirtokot birnak, hasonlóképpen a Nadányiak is itt és Cserepesen.

Mezőgyarak hajdani határa a szalontai határba olvadt s annak ma egyik dűlője a régi nevezetel.

5. Simonkerék

A XIII. században már létező helység, mely koronabirtok volt s a köleséri várispánsághoz, egyháziilag a köleséri főesperességhez tartozott. A tatárjárást követő időkben királyi adományozások folytán a nemesek tulajdonába került. Régmúltjából keveset jegyzett föl Clió.

A község a Hathy család törzshelye volt, amelynek egyik ága a régi Zarándmegyébe származván Somosi-nak írta magát. (Lásd Márki s: Aradváros és Aradmegye története I. k. 352 lap.)

1412 évben a Sarkadra származott Leel-Össy család eredetét Simonkerékről veszi s itt birtoko volt.

1474 évben Ali Ogla szendrői basa török hadai a községet elpusztították, de hamvaiból életre kejt.

Az 1552 évi porta összeírás alkalmával birtokosai szintén nemesek voltak, éspedig: Czirják János 1, Fodor Gergely 2, Csutok Benedek 1, Békési Ferenc 3 kapustelekek. A falu tehát 10 portából állott, amik kicsiny voltát is jelezzik.

1598 év őszén Mohamed török vezér hadai a községet teljesen elpusztították s többé föl sem épült.

1631 febr. 18-án kelt fejedelmi okmány szerint Rákoczy György fejedelem a simonkeréki pusztát hű szolgálataik jutalmául a szalontai hajduknak adományozta s e pusztát ma is határunk kiegészítő dűlője.

(Folyt. köv.)

Nyári ünnepély a reformátusoknál

A helybeli ref. egyház eddig egy nagy szabású népünnepélyt rendezett mindeu nyár folyamán. E tradíciónak megfelelően a ref. ifjuság ez évben is egy változatos programmal összeállított, uivós nyári ünnepélyt rendez a nagy iskolának erre az alkalomra díszesen rendezett udvarán. Az ünnepélyen az ifjuság legjobb szereplői működnek közre. A rádió műsor meglepetés lesz a közönségnek mert a legjobb nevű szalontai előadók komoly, tréfás és művészi számait fogják közvetíteni a közönségnek, a műkedvelők pedig két pompás egyfelvonásos vígjátékot adnak elő. De lesz arató tánc is, amit öt pár magyar ruhás leány és fiú és 12 bájos leányka ad elő. A szünet közben pedig cigányzene szórakoztatja a közönséget. S így kevés pénzért mindenki jól fog mulatni.

A primária közli!

Tudomására hozzuk mindazoknak, akik kenyér sütéssel foglalkoznak, hogy a kenyér bélyeget, a kenyér súlyának megfelelő mennyiségben, még a kenyér nyers állapotában alkalmazzák. Amennyiben a kenyér többet nyomna, úgy a bélyeget utólagosan kell kipótolni a megfelelő bélyeg mennyiségre.

Zuhant a buza ára

Temesvárról jelentik: A buza ára napról-napra zuhan. Temesváron ma 150 leiért adtak egy mázsa búzát. Szakértők szerint, ha a prémios rendszer nem lenne életben a buza még olcsóbb lenne, de már így is közel van ahhoz, hogy a külföldi buza ára alá süllyedjen. A buza a 150 lejes napi árral elérte a mélypontot, mert hiszen a termelési költségeknek még fele sem telik ki ebből az összegből.

Németország gyarmatát vásárol

Párisból jelentik: A francia kormány elhatározta, hogy szakít a gyarmatpolitikával s vagy eladja a gyarmatokat, vagy felszabadítja a benszülőtteket. Franciaországban kínos feltűnést keltett, hogy Spanyolország Marokkó eladásáról tárgyal Németországgal.

Attól tart a francia kormány, hogy a gyarmatokon ezáltal Németország újból Franciaország háta mögé kerül, holott ezért vették el a németektől 1918-ban Kamarunt.

Hirdessen az „Az Újságban”

REGÉNY

AZ ISTEN KOSZTOSAI

Írta: INCZE BÉLA

az „Az Újság” számára.

20

Minden jog fentartva

A disznószemű barát

A szállásadóm éppen jó házi szalonnát reggelizett vöröshagymával. De szép szalonna! — mondtam. Ezt én is megkóstolom... Gyorsan levágtam egy darabot és hirtelen bekaptam, mert már láttam a tornácra, hogy jönnek az én parasztjaim, akiknek misét ígértem, az asszonyokkal és gyermekekkel együtt. És a harangozó is jött velük. Gyorsan levágtam még egy darabot a szalonnából, hogy lássák, amint eszem.

— Persze elképedtek!... — kacagott Gáthy.

— De mennyire nagyságos ur!... Én pedig összecaptam a kezemet és a homlokomra ütöttem.

— Oh, jaj!... Ti szegény emberek! Na!... látjátok, elfelejtettem, hogy nektek ma misét kell mondjak. Nem csoda! Eltört a szekerem tegnap. Lehullott sok minden a sárba. Három nagy üveg eltört, kifolyt a drága jó bor... odavan! És így a sok baj és gond közt elfelejtkeztem a mai miséről... és amint látjátok, már reggeliztem.

Gáthy, de még a pincér is, hangos és harsány nevetéssel jutalmazták Lojszkó előadását, amelyet így folytatott:

— De ne féljete!... — mondtam. Nem felejtetek el titeket. Nem! És a jövő alkalommal, ha csak lehet... mindenesetre elmondom, megtartom... Így aztán megnyugodván az én parasztjaim, eltávoztak és a tekintély is megmaradt.

— No erre dukál még egy korsó! Gyorsan, pincér! Nekem is egyet! — derült mind jobb kedvre Gáthy — de mondja csak Lojszkó, mit csinál a parasztjaival, a jövő alkalommal?

— Azt mondom, hogy most már a páter provinciális engedélye nélkül nem misézhetünk a zárdán kívül. Az pedig messze lakik és írásban kell nála kérelmezni, ami sok időbe kerül. Akor aztán nem kívánják, hogy misézzek.

— Hát ha megtudja ezt a dolgot az udvardi plébános?...

— Az semmi kérem, nagyságos ur!... A plébános jó ember... kedélyes ember. Jót kacag a dologon és nem szól semmit a parasztnak, hogy ne romoljon a tekintély és ne szenvedjen a zárdá érdekében.

Még csak ötre járt az idő és a délutáni társaságból még senki se jelentkezett. A jó hangulatra derült Gáthy még hozatott a jó sörből, a Lojszkó minden szerénykedése és tiltakozása dacára.

A fráter még beszédesebbé vált és most már a hálalkodás hangjait ütötte meg:

— De jó ember a nagyságos ur! Páter gvardián is mondja, mások is. Látszik, hogy volt premonstratensis, volt fehér papoknál.

— Sohse voltam én Lojszkó. Miről gondolja?

— Hát én tudom... ivott egyet a fráter és az erős meggyőződés hangján folytatta:

— Azok ilyen okos és derék emberek, mint a nagyságos ur. Láttam, ismertem sokat Kassán, Váradon, mikor voltam novicius ottani zárdákban. Haj! derék, nagyon derék emberek... Urak a premonstratensiek!...

— Eihiszem. De én sohase voltam pap. Semmiféle.

— Hát kérem... — mosolygott Lojszkó — más is kilépett a fehér papoktól. Ismertem hármat. Okos emberek, kaptak jó állást...

— Hiszen... hiszen... — nevetett Gáthy — de mégis téved, Lojszkó.

— Meg is házasodtak... — folytatta beszédesen a fráter, nem is törődve Gáthy ellenvetésével. Nagyságos ur is megházasodhatik... mielőtt akar. Már beszéltek a multkor az urak a taroknál, hogy Bánhegyinek, a gazdag gyárosnak a leánya visszaküldte a gyűrűt a mérnöknek, mert a nagyságos urat szereti.

— Engem? — kacagott föl hangosan Gáthy — hiszen alig ismerem. Talán kétszer beszéltem vele.

— Eleg az! Ha egyszer beszél is vele a nagyságos ur... mégis szereti. Én tudom... Láttam a templomban, hogy mindig nézi a nagyságos urat. Tessék elvenni. Jó leány, okos leány. És pénze is van sok.

Gáthy majd lefordult a székről, a nevetéstől:

— Maga kitűnő házasságközvetítő volna, Lojszkó!

— Én, nagyságos ur?... Na, azt már nem értem, — zavarodott meg kissé, a jó fráter. — De amit mondtam, igaz... mint ahogy itt ülünk... Szereti a leány nagyságos urat... Csak a rapos nem szereti... azt is tudom. De az egy gonosz, rossz ember.

— Hát az kicsoda? — kérdezte Gáthy.

— Az kérem, nagyságos ur, Hudák, a polgármester. De úgy nevezik sokan, hogy: rapos, mert, tetszik tudni, igen ragyás a képe. Csuf ember is... rossz ember is...

— Azt is alig ismerem. És miért nem szeret Hudák ur?

— Hát kérem... én azt is tudom. Van öneki egy öccse. Szerette volna, ha azt válasszák be a megyéhez szolgabírónak és nem a nagyságos urat.

— Hát, ez lehetséges. Nem újság az ilyesmi a mai világban. Mondta Gáthy és eszébe jutott

Hudák polgármester zord, barátságtalan tekintete, amit egyéniségéhez tartozónak gondolt, minden reája való vonatkozás nélkül.

— Így igaz ez, nagyságos uram!... Hudák az rossz ember. De vannak itt mások is, akiket jó kerülni. Csak az a baj, hogy ezek nem kerülnek az embert. Mert, tetszik tudni, a jó embernek nincs szüksége a rossz emberre, de a rossz emberek mindig odahúzódnak a jó emberekhez, hogy hasznat huzzanak belőlük. Én tudom. Ismerem sokat. Csak nagyságos ur ne ösmerje meg őket, mert nagyságos ur igen jó ember.

— Nem is kívánom, Lojszkó.

— Ne is adja isten! Mert ezek a gonosz emberek nem a becsületes munkából akarnak élni, hanem a mások véréből. Olyanok ezek nagyságos ur, mint a vadakat az erdőben. Csakhogy sokkal ravaszabbak mint azok. Hízelegnek, hazudoznak, félrevezetnek, megcsalnak mindenkit. Akarnak élni kényelmesen és nem törőnek semmit a becsülettel. Se a magukéval, se a másokéval. Pizkos emberek, akik mást is szeretnek bepiszkolni, másnak is megrágrák a beüületét és megeszik az egészségét, a vagyonát, az életét. Igen bizony, nagyságos ur! Sokat láttam, sokat ismerem közülök. Tudom, milyen igen nagyon gonosz emberek ezek az — Isten kosztosai. Kerülje, nagyságos ur, ezeket a jómadarakat, mert ezek, bizony, nem csak az ebédet, de még a vacsorát is eleszik a nagyságos urnak az asztaláról.

— Igaza van, Lojszkó, óvakodni fogok. — Felelte a jóindulatu tanácsokra Gáthy, akinek fölillant emlékezetében, hogy ilyen jó madarak már őt is megkörnyékezték, nem egyszer; az egyetemi évek idején és azután is.

— Az... az! Óvakodni kell! nagyságos uram! Igen nagyon óvakodni kell, mert sokféle az ember, nagyságos uram! És igen nagyon sok kosztosa van az Istennek.

Lojszkó aztán fölhajtotta maradék sörét és mivel a vendégek már jelentkezni kezdtek, vette a hatalmas kalapját és bucsuzott:

— Köszönöm nagy jószágát, nagyságos uram!...

— Maradjon még, Lojszkó!

— Nem lehet kérem alásan. Már sietni kell, mert jön a vacsora ideje és páter gvardián ilyenkor inspiál. Még egyszer köszönöm nagy jószágát, nagyságos uram!...

És nagy hajladozások után, csöndes és önérzetes léptekkel haladt az ajtó felé, minden egyes vendéget tiszteletteljesen üdvözölve, miként Istennek alázatosságban jó példával előjáró, igaz szolgájához illik.

(Folyt. köv.)

Tip. „GAÁL ÉS TARSÁ” nyomdája Salonta.

Radióműsor

Szerda, augusztus 12
BUDAPEST

- 4 Gyermekek beszédzavara
- 5 Novellák
- 5:20 Schrammelzene énekkel
- 6:30 Zenekari hangverseny
- 8:15 Magyar nóták cigányzenével
- 10:15 Német nyelvű felolvasás, utána cigányzene

Csütörtök, augusztus 13
BUDAPEST

- 9:15 Házi kvartett
- 12 Harangszó, időjárás, utána balalajka
- 4 Őseink fegyverzete
- 4:25 Cigányzenekar
- 5:30 Beszéd, olvasás, szavalás
- 5:50 Hangverseny
- 7:10 „Lányi Gerő lakodalma” — előadás
- 7:25 Gramofón
- 8 Hangverseny zenekar, utána cigányzene

Apróhirdetések

ELADÓ egy alighasznált fél fehér hálószoba butor olcsó áron. Értekezni a katolikus iskolában.

ELSŐRENDÜ hordós káposzta állandóan kapható kilója 6 lej. Balogh Mihályné Váradi-ut 35

FIU és LEÁNY tanulónak fizetéssel felvétetik Nagy István divatárú házában.

FELVÉTELIK fejéhez is értő, gyermekszerető minden nő. Kálvin-tér 9 sz.

ELADÓ a Könyök-ucca 5 sz. a ház. Értekezni ugyanott.

ÉRTESÍTÉS. A mai naptól kezdve a Nagyszalontai valamint a Gazdasági Takarékpénztárak betétkönyveire készítek férfi ruhákat. BAJÓ szabó

ÉRTESÍTÉS. Értesítem a n. é. közönséget, hogy trafikomat Toldi-tér 12 sz. Rozvány házból a szemben levő Tenkei-uti Darvasi házba (gör. kel. templom mellé) helyeztem át. További partfogást kér: PETRI JÓZSEF.

150 drb. hibátlan hódfarku cserépet vennék. Arany ucca 34.

2 SZOBA konyhas lakás és egy butorozott szoba kiadó. Ért. lehet Aradi ut 4 sz.

KIADÓ négy szobás, uri magánház, parkirozott udvarral, Toldi ucca 22 sz. a.

Tanítók

román, francia, német, angol nyelvet és bármely tantárgyra, javítóra, felvételre előkészíték.

Incze Béla tanár Aradi-ut 1.